

SYMPOZJUM „A 40 ANNI DALLA »GRAVISSIMUM EDUCATIONIS«.
A CONFRONTO CON I GIOVANI, LE ORGANIZZAZIONI
E LE SCIENZE DELL'EDUCAZIONE”
[W 40 LAT PO DEKLARACJI O WYCHOWANIU CHRZEŚCIJAŃSKIM
W ODNIESIENIU DO MŁODZIEŻY, INSTYTUCJI I NAUK O WYCHOWANIU]

Papieski Uniwersytet Salezjański w Rzymie, 21 października 2006 r.

Deklaracja o wychowaniu chrześcijańskim (*Gravissimum educationis* – GE), uchwalona 28 października 1965 r. na Soborze Watykańskim II, była (i jest nadal) mocnym fundamentem w zachodzącej ewolucji w podejściu do problematyki związanej ze szkolnictwem katolickim. Była ona wynikiem zarówno przemyśleń wewnątrz samego Kościoła, jak i wpływu niektórych przemyśleń zewnętrznych. Deklaracja ta stanowiła punkt zwrotny, który pozwolił w dużym stopniu na pokonanie toczących się dyskusji, dotyczących dostosowania modelu wychowania szkolnego wobec idei

lansującej model całkowicie laicki w wychowaniu szkolnym, propozycję szkoły-instytucji typu organizacyjnego, a także tendencje do monopolu państwa na szkolnictwo. Deklaracja była też źródłem pogłębienia idei wychowania ukierunkowanego na odpowiedzialną wolność w połączeniu z ewangelizacją, traktowaną jako propozycję. Pozwoliła ona na dopracowanie modelu szkoły jako wspólnoty, a także właściwego spojrzenia na propozycję pluralizmu szkoły w społeczeństwie obywatelskim, specyfiki wychowania i pedagogiki chrześcijańskiej, oraz samej szkoły i uniwersytetu o inspiracji chrześcijańskiej. Wszystkie te wymiary były „nowatorskie” w czasie, kiedy budując „nowoczesne” społeczeństwo, dostrzegano realne niebezpieczeństwo zmonopolizowania kształcenia poprzez jedną ideę, generalnie określaną jako laicką, a w praktyce często interpretowaną jako niereligijną. Przemiany zachodzące w społeczeństwie pokazały, że temat formacji młodego pokolenia, jest zawsze ukierunkowany na przyszłość samego społeczeństwa. Istotne jest więc wezwanie do przyjrzenia się treściom i kierunkom tej formacji.

Symposium, zorganizowane przez Wydział Nauk o Wychowaniu Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego w Rzymie, 21 października 2006 r., było skierowane do wykładowców uniwersyteckich, zajmujących się studiowaniem procesu wychowawczego w różnych jego wymiarach. Postawiło ono sobie następujące cele:

- celebrowanie tego centralnego wydarzenia w rozwoju pedagogiki chrześcijańskiej;
- analizę procesu rozwoju myśli wychowawczej w Kościele w ciągu ostatnich 40 lat w konfrontacji z innymi wspólnotami międzynarodowymi;
- analizę rozwoju nauk o wychowaniu w ciągu ostatnich 40 lat w konfrontacji z pedagogiką chrześcijańską;
- pogłębienie procesu studiów nad „kryzysem” nauczania nauk o wychowaniu.

Na sesji przedpołudniowej wysłuchano relacji podsekretarza Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego w Watykanie, prof. Angelo Vincenzo Zani, który przedstawił, w perspektywie procesu historycznego, przemiany w pedagogice chrześcijańskiej w Kościele od powstania Deklaracji do dnia dzisiejszego (*Il cammino della chiesa dalla Gravissimum educationis ad oggi*). Kontynuacją tego spojrzenia na aktualność dokumentu w czasach dzisiejszych były kolejne trzy referaty. W pierwszym z nich, prof. Renato Mion, reprezentujący Instytut Socjologii Uniwersytetu Salezjańskiego, przedstawił swoistą analizę pytania o wychowanie młodego człowieka (*L'evoluzione della domanda educativa dei giovani*). W swoim wystąpieniu pogłębił on „odwieczną” dyskusję na temat wzajemnych relacji pomiędzy poszukiwaniami nowej generacji a oczekiwaniami i propozycjami „dorosłego” pokolenia w społeczeństwie. Drugim głosem w tej dyskusji była relacja prof. Luciano Corradini, reprezentującego Uniwersytet Rzymski „Roma Tre” i mającego za sobą doświadczenie pracy we włoskim Ministerstwie Edukacji, oraz będącego aktualnie Przewodniczącym Katolickiego Stowarzyszenia Nauczycieli – UCIIM (*L'Unione Cattolica Italiana Insegnanti Medi*). W swoim wystąpieniu dokonał on prezentacji zachodzących relacji pomiędzy wychowaniem, pojęciem laickości w wychowaniu a stanowiskiem chrześcijańskim w odniesieniu do szkolnictwa, zwłaszcza w ostatnich 40 latach (*Educazione, laicità e presenza cristiana, nella scuola e nella Chiesa, dopo GE*). Rozszerzeniem tej analizy na forum Wspólnoty Europejskiej i ewolucji stanowisk w jej urzędach było wystąpienie prof. Giuseppe Tognon (*L'evoluzione delle politiche educative dell'UE*), reprezentującego Uniwersytet Rzymski LUMPA.

Druga część dnia rozpoczęła się spotkaniem przy „okrągłym stole”, mającym zainicjować poszukiwania możliwych propozycji dzisiejszego podejścia do tematu wychowania, prezentowanego przez różne Wydziały Nauk o Wychowaniu (*L'evoluzione delle scienze dell'educazione e le proposte delle Facoltà di Scienze della Formazione*). Wstępem do wymiany punktów widzenia, podejścia do problemu oraz możliwych propozycji formacyjnych, prezentowanych w czasie dyskusji, były trzy referaty wprowadzające. W pierwszym z nich, prof. Giuseppe Mari z Uniwersytetu Katolickiego w Brescii, przedstawił przemiany w naukach o wychowaniu (*L'evoluzione delle scienze dell'educazione*). W drugim referacie, prof. Cesare Bissoli z Uniwersytetu Salezjańskiego, podzielił się swoją refleksją na temat samej pedagogiki chrześcijańskiej (*Il dibattito sulla pedagogia cristiana*). Ciekawym głosem

poprzedzającym dyskusję była prezentacja wyników sondażu, przeprowadzonego przez profesorów Bruno Bordignon i Silvano Sarti z Uniwersytetu Salezjańskiego. Autorzy przez skonstruowany przez siebie kwestionariusz dokonali analizy treści i propozycji programowych wydziałów nauk o wychowaniu we Włoszech (uzyskali odpowiedzi z 20 ośrodków uniwersyteckich).

W dyskusji podsumowującej uczestnicy sympozjum podkreślali z jednej strony szeroki wachlarz argumentów obejmujących dzisiaj pojęcie „wychowanie”, na jego różnorodnych płaszczyznach, z drugiej strony mówiono o konieczności pogłębiania propozycji wychowania chrześcijańskiego, mającej swoje niepodważalne miejsce w budowaniu dzisiejszego społeczeństwa, będącego coraz bardziej społeczeństwem mobilnym, wielokulturowym, a przez to stojącym przed niebezpieczeństwem zagubienia tożsamości. Dokumenty sympozjum zostaną opublikowane w pierwszym numerze 2007 r. pisma „Orientamenti Pedagogici”, wydawanego przez Wydział Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Salezjańskiego.

ks. Zbigniew Formella SDB